

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL TARPTAUTINĖS KOMISIJOS NACIŲ IR SOVIETINIO OKUPACINIŲ REŽIMŲ NUSIKALTIMAMS LIETUVOJE ĮVERTINTI SEKRETORIATE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2008 m. gegužės 9 d. Nr. FA-P5-50-21-25
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 5-ojo audito departamento
direktorės Daivos Bakutienės
2007-06-04 pavedimą Nr. P5-50-21

Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė
Ona Kunigėlienė

Auditas pradėtas 2007-06-04
Auditas baigtas 2008-05-09

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinėms ataskaitoms	5
2. Valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas	7
<u> Rekomendacijos</u>	8
3. Pažanga šalinant nustatytus trūkumus	9
Priedai	10

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 5-ojo audito departamento direktorės Daivos Bakutienės 2007 m. birželio 4 d. pavedimu Nr. P5-50-21. Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė Ona Kunigėlienė.

Audituojamas subjektas – Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti sekretoriatas (toliau – Sekretoriatas) yra biudžetinė įstaiga, įsteigta nurodytos komisijos veiklai organizuoti. Adresas: Gedimino pr. 11, Vilnius, identifikavimo kodas – 18873654. Sekretoriato steigėjas – Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Audituojamu laikotarpiu Sekretariatui vadovavo Ronaldas Račinskas, finansininkė iki 2007 m. kovo 8 d. dirbo Jūratė Tylingienė, nuo 2007 m. kovo 9 d. – Marytė Kažukauskienė.

Audituojamas laikotarpis – 2007 metai.

Audito tikslas – ištirti vidaus kontrolės ir apskaitos sistemas, įvertinti įvykusias ūkines operacijas ir įvykius, jų parodymą finansinėse ir kitose ataskaitose, įvertinti sudarytų sutarčių ir priimtų sprendimų, susijusių su lėšų ir turto valdymu, naudojimu ir disponavimu jais, teisėtumą, įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2008 metų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti poreikio planavimą teisėtumo požiūriu.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, valstybės biudžeto projekto, valstybės skolos, suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų ataskaitos, dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos, dalis.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie finansinę atskaitomybę ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinama Sekretoriato 2007 metų finansinė atskaitomybė: Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balansas (forma Nr. 1), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2007 m. apyskaita (forma Nr. 3), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2007 m. apyskaita (forma Nr. 4), Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 6), Kitų įstaigų ir priemonių etatų ir struktūros plano įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-9).

Audituojamu laikotarpiu Sekretoriatas vykdė programą 1.1 „Nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimų Lietuvoje įvertinimas“, kuriai vykdyti patvirtinta, gauta ir panaudota 568,0 tūkst. Lt.

Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanso aktyvo (pasyvo) likučiai – 477,6 tūkst. Lt.

Sekretoriatas pavaldžių įstaigų neturi.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

Auditui taikytinas reikšmingumo lygis (maksimaliai priimtina klaida) yra 2 proc. išlaidų, nurodytų Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2) – tai sudaro 11,4 tūkst. Lt, ir 2 proc. sąskaitų likučių sumos, nurodytos Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanse (forma Nr. 1) – tai sudaro 9,6 tūkst. Lt.

Norėdami gauti įrodymų audito tikslams pasiekti, nustatėme reikšmingų rizikos veiksnių galimą poveikį finansinei atskaitomybei, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumui ir naudojimui įstatymų nustatytiems tikslams, taip pat įvertinome Sekretoriato vadovybės numatytas priemones vidaus kontrolės rizikai mažinti ir valdyti.

Remdamiesi išankstinio tyrimo metu nustatytais rizikos veiksniais, Sekretoriato atlikome analitines ir savarankiškas audito procedūras.

Ištyrę kontrolės aplinką ir atlikę detalius testus (savarankiškas audito procedūras), nustatėme sisteminių ir atsitiktinių klaidų, turėjusių įtakos Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanso (forma Nr. 1) ir Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitos (forma Nr. 2) teisingumui. Nustatytos klaidos ir neatitikimai pateikti ataskaitos 1 priede.

Atliekant audito procedūras dalį nustatytų klaidų Sekretoriatas ištaisė.

Atliekant audito procedūras buvo nustatytos ir klaidos, kurios neturėjo įtakos finansinių ataskaitų teisingumui ir valstybės lėšų ir turto valdymui, o buvo susijusios su neefektyvia vidaus

kontrole. Šios klaidos nurodytos audituojamam subjektui Valstybės kontrolės rašte (2008-04-17 Nr. S-(50-1.11)-682).

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinėms ataskaitoms

Sekretoriatas, nesivadovaudamas Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija¹ ir finansų ministro raštu², sudarė programos 1.1 „Nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimų Lietuvoje įvertinimas“ sąmatą ne pagal visus išlaidų straipsnius. Faktiškai patirtas (27,8 tūkst. Lt) išlaidas – 16,0 tūkst. Lt kitų prekių, 2,1 tūkst. Lt kvalifikacijos kėlimo, 9,7 tūkst. Lt ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuomos – apskaitė kitų paslaugų straipsnyje, nesivadovaudamas Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių³ 269 p. nurodymu, kad faktinių išlaidų apskaita tvarkoma pagal įstaigos vykdomas programas ir biudžeto pajamų ir išlaidų ekonominę klasifikaciją.

Dėl neteisingo išlaidų planavimo ir neteisingos patirtų išlaidų apskaitos Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2) 27,8 tūkst. Lt padidintos kitų paslaugų kasinės ir faktinės išlaidos, o sumažintos: 16,0 tūkst. Lt kitų prekių, 2,1 tūkst. Lt kvalifikacijos kėlimo, 9,7 tūkst. Lt ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuomos.

Sekretoriatas įsigytus leidinius, kuriuos naudoja švietėjiškai veiklai, platindamas ūkio subjektams pagal pasirašytas platinimo sutartis arba juos dovanodamas renginiuose, kuriuos organizuoja, neteisingai apskaito trumpalaikio turto sąskaitoje. Vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija⁴, atsargoms priskiriamos prekės, įsigyjamoms parduoti, panaudoti gamyboje arba kitaip vėliau panaudoti. Sekretoriatas leidinius, kuriuos dovanuoja organizuojuose renginiuose, nurašė pagal įstaigos vadovo patvirtintus aktus. Toks trumpalaikio turto nurašymas neatitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁵ patvirtinto aprašo 7 p. nuostatų.

¹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 patvirtinta Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija.

² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007-01-12 raštas Nr. (2.33-01)-6k-0700432 „Dėl 2007 metų valstybės biudžeto programų sąmatų“.

³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija).

⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 patvirtinta Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija.

⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-10-19 nutarimas Nr. 1250 „Dėl pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo ir likvidavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2007-10-19 nutarimo Nr. 971 redakcija).

Perduoti platinti leidiniai pagal pasirašytas platinimo sutartis ir perdavimo–priėmimo aktus yra nenurašyti. Šiuo atveju įstaigoje nesantis turtas (perduotas platinti) apskaitomas įstaigos trumpalaikio turto sąskaitoje. Dalis leidinių, kurie buvo dovanoti 2005–2007 metais, iki 2007 m. spalio mėnesio buvo nenurašyti, o ir platintojų 2005–2006 metais gražinti leidiniai (už 13,2 tūkst. Lt) iki 2007 m. lapkričio mėnesio apskaitoje nebuvo apskaityti. Taigi Sekretoriatas nesivadovavo Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo⁶ 12 str. 4 d., kuri nustato, kad apskaitos registruose ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių duomenys užregistruojami ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio dieną arba iškart po to, kai yra galimybė tai padaryti.

Šiuo atveju negalėjome įsitikinti nurašymo ir pajamavimo teisingumu, nes klaidos taisytos surašant buhalterines pažymas ūkinėms operacijoms, kurios vyko ankstesniais metais.

Sekretoriata neapskaitomi platintojų įsiskolinimai už perduotus platinti leidinius.

Dėl neteisingos platinti skirtų leidinių apskaitos negalime patvirtinti Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanse (forma Nr. 1) nurodyto trumpalaikio turto (263,0 tūkst. Lt) ir trumpalaikio turto fondo (07 sąskaita – aktyvas, 260 sąskaita – pasyvas) 236,3 tūkst. Lt leidinių sumos likučio teisingumo. Apskaičius leidinius atsargų sąskaitoje, Balanse atsargų (06 sąskaita – aktyvas) ir finansavimo iš biudžeto (230 sąskaita – pasyvas) sąskaitų likučiai būtų didesni.

Dėl neapskaitytų platintojų įsiskolinimų negalime patvirtinti Balanse nurodyto gautinų sumų 29,9 tūkst. Lt likučio ir teigiame, kad likutis turi būti didesnis.

Sekretoriatas nesilaikė Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių⁷ 137 p. nurodymo lėšas, gautas už prekes ir paslaugas, apskaityti sąskaitoje 111 „Lėšos, gautos už prekes ir paslaugas“. Gautas pajamas (5,9 tūkst. Lt) už leidinių pardavimą ir platinimą neteisingai apskaitė biudžetinėje sąskaitoje. Nesilaikydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintų taisyklių⁸ 22 p., kuriame nurodyta, kad biudžetinių įstaigų pajamos, gautos atliekant funkcijas, numatytas jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose, sumokamos į valstybės biudžetą, Sekretoriatas nesumokėjo gautų pajamų, 23 p., kad biudžetinių įstaigų pajamos naudojamos šių įstaigų išlaidoms dengti ir kitiems įstaigos poreikiams pagal atitinkamas specialiąsias programas, panaudojo ne specialiajai programai vykdyti, o sumažino patirtas išlaidas, 29 p., kad kasmet sudaromos pajamų ir specialiųjų programų sąmatos, neplanavo specialiosios programos ir nesudarė jos išlaidų sąmatos.

Sekretoriatas nesilaikė teisės aktuose nustatytos tvarkos, apskaitydamas ir naudodamas pajamas, gautas už parduotus ir išplatintus leidinius: specialiosios programos neplanavo,

⁶ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574.

⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija).

⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“.

gautų pajamų nesumokėjo į biudžetą, gautas lėšas naudojo nepatvirtinęs sąmatos. Dėl to, kad patirtos išlaidos buvo atstatytos gautomis pajamomis, Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr.2) programos 1.1 kasinės ir faktinės išlaidos 5,9 tūkst. Lt sumažintos.

Atkreipiame Sekretoriato vadovybės dėmesį, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo (2003-12-23 Nr. IX-1946) 7 str., biudžeto asignavimų valdytojais jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų vadovai įstatymų nustatyta tvarka atsako už programų vykdymą, už paskirtų asignavimų efektyvumą, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą, buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą, jos pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 1K-170, 4 p., biudžetinės įstaigos vadovas atsako už biudžetinės įstaigos buhalterinės apskaitos organizavimą, o vadovaujantis taisyklių 20 p., vyriausiasis buhalteris atsako už tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, apskaitos informacijos patikimumą, ūkinių operacijų teisėtumą, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka, tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

2. Valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas

Sekretoriato dviem darbuotojams, priimtiems vadovo padėjėjo-referento pareigoms, nustatyti tarnybinio atlyginimo koeficientai neatitinka pareigybių, pagal kurias nustatomi tarnybinių atlyginimų koeficientai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁹. Dėl to, kad pareigybės, į kurias priimti darbuotojai neatitinka teisės aktuose nurodytų pareigybių, pagal kurias nustatomi tarnybinio atlyginimo dydžio koeficientai, negalime patvirtinti 23,1 tūkst. Lt apskaičiuoto ir išmokėto darbo užmokesčio teisėtumo.

Sekretoriato vadovas, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁰, kuriame nurodyta, kad įstaigų ir organizacijų vadovų tarnybinius atlyginimus (koeficientais), personalinius priedus prie tarnybinių atlyginimų bei skatinimo sąlygas turi nustatyti aukštesnė organizacija, 2006-12-29 įsakymu Nr. 40 „Dėl tarnybinių priedų skyrimo“ už aukštą kvalifikaciją,

⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl Biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“.

¹⁰ Ten pat, 4.2 p.

svarbių ir sudėtingų darbų vykdymą sau paskyrė 60 proc. tarnybinio atlyginimo priedą, 2007-04-06 įsakymu Nr. 9 „Dėl skatinamųjų išmokų sekretoriato darbuotojams“ skirta 100 proc. vienkartinė išmoka. Iš viso apskaičiuota ir išmokėta 24,8 tūkst. Lt, iš jų: 21,1 tūkst. Lt priedų ir 3,7 tūkst. Lt vienkartinė išmoka.

Sekretoriatas, pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo¹¹ 4 str. 1 d., būdamas perkančiąja organizacija, netaikė pirkimo procedūrų, numatytų Viešųjų pirkimų įstatyme, sudarydamas paslaugų sutartis su fiziniais ir juridiniais asmenimis ir autorines sutartis su fiziniais asmenimis. Nesilaikant minėto įstatymo 119 str. 1 d., įstaigoje nėra paskirtas atsakingas asmuo už viešuosius pirkimus ir nepatvirtintos pirkimo taikant įprastą komercinę praktiką taisyklės.

Rekomendacijos

Atsižvelgdama į ataskaitoje išdėstytus dalykus, kurie yra reikšmingi ir turėjo įtakos asignavimų valdytojo finansinės atskaitomybės duomenų teisingumui ir turto valdymo ir naudojimo teisėtumui, Sekretoriato vadovybė turi imtis priemonių ir užtikrinti, kad:

- įstaigos išlaidų sąmata būtų parengta pagal teisės aktų reikalavimus, valstybės biudžeto asignavimai būtų apskaitomi pagal apskaitos principus ir taisykles ir naudojami vadovaujantis teisės aktais (1 dalis);
- pajamos, gautos iš vykdomos veiklos, atliekant funkcijas, numatytas įstaigos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose, būtų apskaitytos pagal apskaitos principus ir taisykles bei naudojamos pagal patvirtintą išlaidų sąmatą (1 dalis);
- leidinių ir išsiskolinimų apskaita tvarkoma pagal teisės aktus ir būtų atliktas balanso likučių koregavimas (1 dalis);
- darbuotojų pareigybės atitiktų teisės aktuose nustatytas pareigybes, pagal kurias nustatomi tarnybiniai atlyginimų koeficientai (2 dalis);
- darbo užmokesčio priedai ir priemokos būtų nustatomi vadovaujantis teisės aktų reikalavimais (2 dalis);
- prekėms, paslaugoms ir autorinėms sutartims būtų taikomi Viešųjų pirkimų įstatyme numatyti pirkimo būdai (2 dalis).

¹¹ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 2005-12-22 Nr. X-471.

3. Pažanga šalinant nustatytus trūkumus

Sekretoriatas dėl audito metu nustatytų neatitikimų ir teiktų rekomendacijų buvo informuotas Valstybės kontrolės 2007-09-24 raštu Nr. S-(50-1.11)-1432 „Dėl valstybės biudžeto asignavimų 2008 metams išlaidų poreikio planavimo“, 2007-12-18 raštu Nr. S-(50-1.11)-1953 „Dėl vidaus kontrolės ir devynių mėnesių finansinės atskaitomybės vertinimo“.

Sekretoriatas dalį klaidų, kurios turėjo įtakos finansinių ataskaitų teisingumui, ištaisė iki finansinės atskaitomybės sudarymo.

Dėkojame Sekretoriato darbuotojams už bendradarbiavimą ir pagalbą atliekant 2007 metų finansinės atskaitomybės auditą.

Apie rekomendacijų įvykdymą iki 2008 m. liepos 1 d. prašome informuoti Valstybės kontrolės 5-ąjį audito departamentą.

5-ojo audito departamento direktorė

Daiva Bakutienė

5-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Ona Kunigėlienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Tarptautinės komisijos nacių ir
 sovietinio okupacinių režimų
 nusikaltimams Lietuvoje įvertinti
 sekretoriате atlikto finansinio
 (teisėtumo) audito rezultatų“
 1 priedas

Nustatytos klaidos ir neatitikimai, turėję įtakos finansinei atskaitomybei

Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007-12-31 ataskaita (forma Nr. 2)	Kasinės išlaidos	Faktinės išlaidos
Kitos prekės (2.1.1.1.10) (išlaidos sumažintos)	-16,0	-16,0
Kvalifikacijos kėlimo išlaidos (2.1.1.1.16) (išlaidos sumažintos)	-2,1	-2,1
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuoma (2.1.1.1.14) (išlaidos sumažintos)	-9,7	-9,7
Kitos paslaugos (2.1.1.1.30) (išlaidos padidintos)	27,8	27,8
F. Nr. 2 išlaidos sumažintos	-5,9	-5,9
Negalime patvirtinti Išlaidų sąmatų vykdymo 2007-12-31 balanse (forma Nr. 1)	Aktyvas	Pasyvas
	07 sąskaita – 236,3	260 sąskaita – 236,3